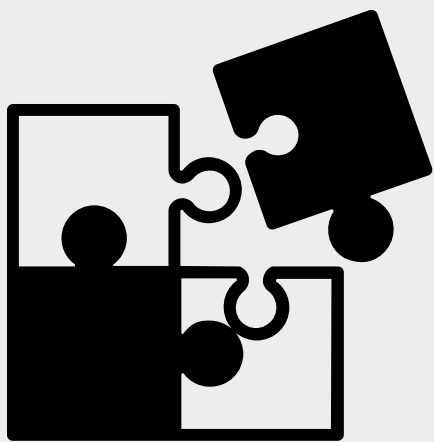

Laboratorium umysłu, czyli przepis na (udany) eksperyment myślowy

Tworzenie udanych eksperymentów myślowych nie jest proste, ale wykorzystując wyobraźnię można w kilku krokach spróbować swoich sił w laboratorium umysłu.

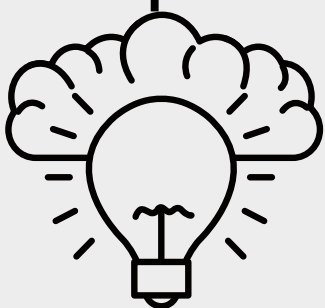
Określenie problemu

W pierwszym kroku należy szczegółowo określić problem badawczy, z którym się mierzymy. Może on dotyczyć praktycznie każdej dziedziny, od etyki po fizykę kwantową. Jego precyzyjne opisanie pozwoli nam dostrzec najważniejsze pytanie, na które chcemy odpowiedzieć (albo które chcemy właściwie postawić).

Wyobrażenie pewnego stanu rzeczy

W kroku drugim potrzebujemy scenariusza - musimy wyobrazić sobie pewną sytuację. Ważne, aby była ona łatwa do wyobrażenia, ale jednocześnie stanowiła nietypowe tło do naszych rozważań. W eksperymentach myślowych często jest to scenariusz kontrfaktyczny, czyli taki, w którym zakładamy, że rzeczy w świecie mają się inaczej niż wiemy, że się mają. Na przykład, wyobrażamy sobie, że pewien szalony eksperymentator umieścił nasze mózgi w naczyniach i wszystko, co widzimy, jest iluzją. Albo że cofamy się w czasie i zabijamy naszego dziadka.

(Na marginesie: kontrfaktyczność nie jest koniecznym elementem eksperymentów myślowych, ale zazwyczaj się w nich pojawia).

Rozumowanie

W kolejnym kroku zastanawiamy się, co wyobrażony stan rzeczy, zazwyczaj mniej lub bardziej dziwny, wnosi do naszego problemu.

Przeprowadzamy rozumowanie. Może mieć ono na przykład postać: "skoro w wyobrażonym świecie sprawy mają się w taki sposób, to w realnym świecie zachodzi zależność taka, że...". Z uwagi na różnorodność eksperymentów, różnorodne są także rozumowania. Jeśli właściwie określimy problem, który chcemy przebadать, rozumowanie nie sprawi nam trudności. Nie znaczy to oczywiście, że będzie ono niezawodne. Rezultaty większości eksperymentów myślowych (zwłaszcza filozoficznych) uchodzą za kontrowersyjne i są przedmiotem dyskusji.

UWAGA:

**NAWET DOKŁADNE
ZASTOSOWANIE SIĘ DO
POWYŻSZYCH ZALECEŃ NIE
GWARANTUJE SUKCESU
W TWORZENIU EKSPERYMENTU
MYŚLOWEGO. OBOK BOGATEJ
WYOBRAŹNI ORAZ
ANALITYCZNEGO MYŚLENIA
PRZYDA SIĘ TEŻ DOBRA
INTUICJA!**

